

ОТГОВОР

на въпроси, препоръки и критични бележки от Научното жури

по конкурс за заемане на академична длъжност „доцент” специалност „Социология“
(социология на цифровата икономика и новите технологии),
професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата,
обявен за нуждите на секция „Общество на знанието: наука, образование и иновации“ към
ИФС-БАН, обнародван в „Държавен вестник“, бр. 67/28.07.2020 г.,

от гл. ас. д-р Габриела Милчева Йорданова

Уважаеми проф. Манолов, Председател на Научното жури,

Уважаеми колеги професори и доценти, членове на Научното жури,

Изказвам огромната си признателност за ангажираността ви да разгледате в дълбочина и съдържателно представените от мен материали по конкурса. Благодаря ви за отделеното време и сили в това ново за всички ни време. Благодаря за позитивната оценка на работата ми и предоставените бележки, препоръки и предложения, които ще ми бъдат изключително полезни по пътя ми занапред като социолог, учен и изследовател, още повече в условията на цифрова икономика и нови технологии.

Изключително ценя рецензията на **проф. Карамфил Манолов**. Удовлетворена съм, че неговата препоръка за насочване към изследване на работата от разстояние сред заетите с цел запазване на работни места и изобщо за поддържане на икономическа активност в условията на пандемия – не само съвпада и с моите намерения да продължа изследванията си, но вече е факт. В момента работя по темата „Предизвикателства пред родителите на деца в предучилищен и ученици от начален етап на образование при съвместяване на работа и учене от разстояние в условия на пандемия“. Анализът ми се базира на част от резултатите от веб-базирано проучване (по проект, на който аз съм ръководител, но не участва в конкурса), проведено в периода на Извънредното положение у нас сред 1192 лица. Напълно съм съгласна, че трябва да бъдат проучени и нагласите на работодателите, а също и институционалните нагласи към работата от разстояние като средство за

поддържане на икономическа активност и запазване на работни места. Това планирам като следващ етап на работата ми.

Рецензията на **доц. Саша Тодорова** е особено важна за мен. Приемам я като атестат за качествата и достойнствата на работата ми. Доц. Тодорова беше моят университетски преподавател, който подтикна изследователските ми търсения в посока на бъдещето на труда (по Орио Жиарини и Патрик Лидке: Orio Giardini & Patrick M. Liedtke (2006). *The Employment Dilemma and the Future of Work.*). Днес позитивните думи в оценката ѝ са от първостепенно значение, затова че съм се справила успешно с предизвикателството да изследвам и анализирам новите форми на труд и заетост. Напълно съгласна съм с посочената от доц. Тодорова нужда от разширяване обхвата на изследванията, а още повече и от задълбочаване на анализа за значението на отговорността и автономността в труда като елементи на съдържанието на виртуалния труд – проблемни полета, които все още стоят неизследвани и към които ще се насоча в близко бъдеще.

Особено ценни за мен са положителните становища на **проф. Кръстинка Петкова** и на **проф. Желю Владимиров**. Благодаря им и за това, че подчертават актуалността и значимостта на хабилитационния ми труд „Виртуалният офис: нова възможност за баланса работа-семејство в ИКТ сектора в България“ (София: Акад. изд. „Проф. Марин Дринов“, 2020). Да, монографията изпревари кризата, породена от разпространението на Коронавируса и предварително предлага някои решения на вече възникналите социални проблеми. Надявам се, че в близко бъдеще ще имам възможността да верифицирам повече предложения по изследваната проблематика, които ще бъдат насочени и към работодателите, и към политиците, а също и към другите заинтересовани страни и разработваните от тях политики, нормативни документи, прогнози.

Благодаря на **доц. Мариана Драганова** за положителното становище, както и че посочва конкретни аспекти от работата ми, които се нуждаят от допълнително задълбочаване. Доц. Драганова поставя въпроса за необходимостта от повече доказателства в полза на твърдението, че балансът между работата и семејството е не само психологически, но и социален феномен. Дълбочинното изследване на оценката на четирите аспекта на работата от разстояние спомага за представяне на относително пълна картина в защита на моята теза. Това са: формата на заетост (в това число: работата от разстояние като средство за постигане на баланс между труд и семејство; като фактор за конфликт между труда и

семейството); влиянието на продължителността на работно време върху баланса работа-семейство; законовата рамка; социалната политика.

В становището си доц. Драганова подчертава и необходимостта от експлицитно описание на инструментариума за изучаване на трудовите траектории на работещите жени с деца до 18-годишна възраст, заявен като приносен момент. Същият е разработен на базата на метода „Бюджет на времето“. Мониторингът за използване на времето от служителите има поне две предимства. От една страна, оптимизация на работния процес, целяща по-висока производителност, и от друга, подобряване на връзката работа-семейство. Предлагам модел, който търси описание на типичния (един типичен) „работен ден“, в рамките на 24 часа. Потенциален респондент трябва да отбележи разхода си на време в различни дейности, сред които: време за лични грижи (сън, хранене и други физиологични потребности); заетост (работата срещу заплащане); домакинска работа (пазаруване, приготвяне на храна, миене на чинии, почистване); грижи за деца (къпане, преобличане, хранене, игри и занимания); грижа за възрастни и болни членове на домакинството; обучение (аудиторна и извънаудиторна заетост); свободно време (четене на художествена литература, вестници, списания; посещение на места за развлечение; хоби; спорт; посещение на културни събития и други); време за пътуване (с цел грижи за домакинството; с цел социални контакти и други). Сумата от всички дейности трябва да бъде 24 часа. Методът дава възможност за задълбочено изследване и анализ на проблематиката за баланса работа-семейство. От една страна, чрез „Бюджета на време“ се регистрира наличие на дисбаланс в разпределение на дейностите в рамките на денонощието, а от друга – именно чрез използване на потенциала на „Бюджета на времето“ могат да се потърсят решения за управление на личното, трудовото и свободното време в различни професии и сектори на икономиката. Инструментариумът е детайлно разработен в монографията ми Йорданова, Г. „Бюджет на времето в постсоциалистическа България: предизвикателствата пред жените в детеродна възраст“ (София: изд. Омда. 2019, с.158-174) и апробиран в хабилитационния труд.

Признателна съм на доц. **Вяра Стоилова** за високата оценка на моята работа и благодаря за позитивните коментари и подкрепата. Съгласна съм с очертаните четири проблемни полета, а именно: 1) работата от разстояние като нова форма на заетост в условията на информационно общество; 2) разработване на методика и методология на емпиричното

изследване сред труднодостъпни групи чрез използване на информационните технологии; 3) анализ на пазара на труда – оценка на работодателите и кандидатите за работа в ранните трудови кариери; и 4) процесите на стареене в България и на качеството на живот на българите на 50 и повече години. Съгласна съм, че сред тях безспорно се откроява темата за баланса между работа и личен живот в условията на цифрова икономика и развитие на новите технологии. Бих искала да допълня, че работата от разстояние е разгледана през призмата на самонаетите, но този тип икономическа заетост има потенциал да се разгърне сред групите на хората на възраст над 50 години (вкл. сред инвалидите; хората от по-малките населени места), а и сред младежите. Тези групи също са обект на социологическите ми търсения.

Приемам с благодарност препоръката на **доц. Андрей Нончев** да насоча по-голямата част от усилията си към публикуване в издания, включени в библиографските системи Web of Science (Thomson Reuters) и Scopus (Elsevier), защото това наистина е много важна страна от работата на всеки учен, още повече – допринася за видимостта и разпознаемостта на трудовете. Именно поради факта, че осъзнавам тази необходимост, участвам в конкурса с 4 публикации в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Web of Science). Напълно съм съгласна, че в бъдеще техният брой е нужно да се увеличи.

В заключение бих искала отново да благодаря на всички членове на Научното жури за професионалните и колегиалните оценки на представените за целите на конкурса публикации и справки за академичната ми дейност. Това ми дава увереност да продължавам по пътя, който съм поела, спазвайки изследователска почтеност и професионална отговорност. Ангажирам се да оправдая препоръките, като положа усилия за задълбочаване на научните ми изследвания и компетентности. Надявам се по този начин да допринеса за развитието на научните изследвания по анализираната проблематика, както и за авторитетното им дискутиране и представяне пред по-широката професионална общност – в България и в чужбина.

20 ноември, 2020 г.

гр. София

С уважение:

Габриела Йорданова